

9. Das Veteranenkonzept unterstreicht die Bedeutung der Verbreitung (und dabei auch die Rolle des jeweiligen Arbeitgebers) von Informationen über die jeweiligen Möglichkeiten von Veteranen und Veteraninnen sowie deren Familienangehörigen, einschließlich des Zugangs zu Unterstützungsleistungen. [in German].

10. Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik. (2014). (Veteran-ers opfyldelse af opholdskravet for ret til kontanthjælp). Gesetz 1597 vom 22. Dezember 2014. Retrieved from: <http://www.ft.dk/samling/20101/lovforslag/151/index.htm> [in German].

11. Forslag til lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion. (2014). Gesetz Nr. 336 vom 2. April 2014. Retrieved from: <http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/1104/index.htm> [in German].

12. Forslag til lov om jobordning for veteraner. (2016). Gesetz Nr. 1714 vom 27. Dezember 2016. Retrieved from: <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/180/index.htm> [in German].

13. Internet-Auftritt der L'association de la 4ème génération du feu, (2015). Retrieved from: <https://www.4gdf.com/> [in French].

14. La reconnaissance de la qualité de travailleur handicapé. (2017). Retrieved from: http://www.cdg27.fr/wp-content/uploads/2017/02/La_reconnaissance_de_la_qualite_de_travailleur_handicap.pdf [in French].

15. L'Office national des anciens combattants et victimes de guerre (ONACVVG): Nationale Behörde für die Angelegenheiten ehemaliger Kämpfer und Kriegsoffer. Das ONACVVG ist u.a. auch Ansprechpartner für traumatisierte „ehemalige Kämpfer“. Vgl. Accompagnement des psycho-traumatisés de guerre et victimes d'attentat. URL: <http://www.onacvvg.fr/fr/actualite/details/id:273> [in French].

16. Recognition and Support: Veterans' Policy. (2010) Verteidigungsministerium, 3. Retrieved from: http://www.fmn.dk/eng/allabout/Documents/Vetpol_UK_web.pdf [in English].

17. Service Check of the Veteran Effort – a continuous development. (2016). Verteidigungsministerium. Retrieved from: <http://www.fmn.dk/temaer/veteraner/Documents/service-check-of-the-veteranseffort.pdf> [in English].

18. Service Personnel and Veterans Agency. Retrieved from: <https://www.gov.uk/government/organisations/service-personnel-and-veterans-agency> [in English].

19. Soutien à la vie associative. Ministère de la Défense, zuletzt aktualisiert am 9. März 2017. Retrieved from: <http://www.defense.gouv.fr/memoire/memoire/soutien-a-la-vie-associative/soutien-a-la-vie-associative> [in English].

20. The Armed Forces Covenant, hgg. von der British Army. Retrieved from: <http://www.army.mod.uk/welfare-support/24026.aspx> [in English].

21. The Veteran Policy of Denmark, 9 [in Danish].

22. The Veteran Policy of Denmark, hgg. am 5. September 2016 vom dänischen Verteidigungsministerium. Retrieved from: <http://www.fmn.dk/temaer/veteraner/Documents/the-veteran-policy-of-denmark-2016.pdf> [in Danish].

23. Veterancentret. URL: <http://veteran.forsvaret.dk/Pages/forside.aspx> [in English].

24. Veteranrapport 2016 – Servicetjek, hgg. vom dänischen Veteranenzentrum. (2016). Retrieved from: <http://www.fmn.dk/temaer/veteraner/Documents/veteranrapport-2016.pdf> [in Danish].

25. Veterans UK. Official website. Retrieved from: <https://www.gov.uk/government/organisations/veterans-uk/about> [in English].

Стаття надійшла до редакції: 12.10.2019

УДК 37.032:355.137

Трофіменко Олег Володимирович,

Начальник Окремого контрольно-пропускного пункту

«Київ» Державної прикордонної служби України

e-mail: otrofimenko2015@gmail.com

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА

В статті проаналізовано наукові позиції вчених щодо розуміння терміну «правовий статус» та «адміністративно-правовий статус». На підставі аналізу юридичної літератури та нормативних документів, надано визначення розуміння адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України, як суб'єкту сектору безпеки та оборони, це сукупність ознак, закріплених нормами адміністративного права, що визначають положення Державної прикордонної служби України у сфері публічного управління, зокрема в системі суб'єктів забезпечення сектору безпеки і оборони

Визначено, що структуру адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України, як суб'єкту сектору безпеки та оборони складають три блоки: цільовий, структурно-організаційний та компетенційний.

Доведено, елементами адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України, як суб'єкту сектору безпеки та оборони є мета, завдання, функції, структура Державної прикордонної служби України, організація

підпорядкування, нормативний порядок реалізації процедур внутрішньої та зовнішньої роботи, особливості взаємодії з іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин та повноваження Державної прикордонної служби України, що в свою чергу містять в собі права та обов'язки.

Ключові слова: Державна прикордонна служба України, суб'єкт сектору безпеки та оборони, правовий статус, адміністративно-правовий статус, елементи, мета, завдання, функції, права, обов'язки.

Trofimenko O. ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE STATE BORDER SERVICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF THE SECURITY AND DEFENSE SECTOR: CONCEPT AND STRUCTURE

The article analyzes the scientific positions of scientists on the understanding of the terms «legal status» and «administrative and legal status». Based on the analysis of legal literature and regulations, the definition of understanding the administrative and legal status of the State Border Guard Service of Ukraine as a subject of the security and defense sector is a set of features enshrined in administrative law that determine the provisions of the State Border Guard Service of Ukraine in public administration. , in particular in the system of security and defense sector entities It is determined that the structure of the administrative and legal status of the State Border Guard Service of Ukraine, as a subject of the security and defense sector consists of three blocks: target, structural and organizational and competence.

It is proved that the elements of the administrative and legal status of the State Border Guard Service of Ukraine as a subject of the security and defense sector are the purpose, tasks, functions, structure of the State Border Guard Service of Ukraine, organization of subordination, normative procedure of internal and external work procedures, features of interaction with other subjects of administrative and legal relations and powers of the State Border Guard Service of Ukraine, which in turn include rights and responsibilities.

Key words: State Border Guard Service of Ukraine, subject of security and defense sector, legal status, administrative and legal status, elements, purpose, tasks, functions, rights, responsibilities.

Постановка проблеми. Конституцією України проголошено, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу, а забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом [1].

Сучасні загрози та виклики, які стоять перед нашою державою, зумовлюють інтерес до нормативно-правового регулювання діяльності усіх складових сектору безпеки і оборони України. Зокрема, нагальними стають питання охорони та захисту державного кордону України, що має полягати у скоординованій діяльності військових формувань та правоохоронних органів держави. Законодавством України встановлено, що охорона державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах покладається на Державну прикордонну службу України [2]. У зв'язку з цим до першочергових питань, що потребують детального аналізу належить саме поняття, структура та зміст адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питань поняття та структури адміністративно-правового статусу правоохоронних органів, у тому числі Державної прикордонної служби України присвячені роботи вчених-адміністративістів, зокрема, таких як О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, Т.В. Білобров, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородін, В.А. Бортник, О.О. Воронятніков, В.В. Галуцько, О.В. Джафарова, О.В. Кузьменко, О.М. Музичук, В.В. Половніков, В.В. Середа, В.О. Шамрай, С.О. Шатрава та ін.

Враховуючи численність наукових пошуків у цьому напрямку, все ж актуальним залишається дослідження адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України як суб'єкта сектору безпеки і оборони.

Мета статті – на підставі аналізу позицій вчених-адміністративістів по-перше, здійснити надати власне розуміння адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України як суб'єкта сектору безпеки і оборони, по-друге, враховуючи норми діючого законодавства виокремити структуру та основні елементи адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України як суб'єкта сектору безпеки і оборони.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розгляду означеного питання в першу чергу необхідним є визначення понять «адміністративно-правового статусу» та «структури адміністративно-правового статусу».

Категорія правового статусу є однією із центральних в теорії держави і права та усіх без винятку галузевих юридичних науках, що обумовлюється складністю та багатозначністю цього юридичного явища [3, с. 316].

В одному з енциклопедичних видань поняття «правовий статус» тлумачиться як сукупність суб'єктивних прав, юридичних обов'язків і законних інтересів суб'єктів права [4, с.116]. Маємо погодитися з думкою І.І. Литвина, який зазначає, що правовий статус як вид соціального визначає становище суб'єкта в соціальній системі, однак лише у тій її частині яка регулюється правом. Положення суб'єкта та його роль у такій системі врегульовується нормами права, шляхом визначення прав, обов'язків та інших юридично значущих властивостей та характеристик суб'єкта, що у своїй сукупності встановлюють для останнього юридичні форми, порядок та межі реалізації ним своєї суспільно значущої поведінки [5, с. 21].

Щодо поняття безпосередньо адміністративно-правового статусу, то у науковій літературі можна знайти різні його визначення, але як слушно зазначають В.О. Шамрай та В.В. Вернигора погляди науковців

здебільшого зводяться до того, що під правовим статусом вони розуміють сукупності прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб, а питання правового статусу державного органу в юридичній літературі донедавна зводилося до визначення його компетенції, встановленого законодавством кола прав та обов'язків [6, с. 38].

На думку О.М. Музичука, під правовим статусом суб'єкта адміністративно-правових відносин слід розуміти систему закріплених у нормативно-правових актах ознак, які визначають його роль, місце та призначення у системі правовідносин, вказують на його відмінність від інших суб'єктів та порядок взаємовідносин між ними [3, с. 31].

В.А. Бортник визначає цей термін як – комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права, реалізація яких забезпечується певними гарантіями [7, с. 31].

Отже, як бачимо з вищенаведеного, можна дійти висновку, що адміністративно-правовий статус – це сукупність ознак, закріплених нормами адміністративного права, що визначають положення суб'єкта у сфері публічного управління.

Наступним маємо здійснити аналіз теоретичних засад визначення структури або елементного складу адміністративно-правового статусу.

З цього приводу Ю.М. Кириченко досить обґрунтовано зазначає, що у класичному вигляді склад адміністративно-правового статусу, що поєднує права, обов'язки та відповідальність, більше характерний для фізичних осіб як суб'єктів адміністративного права. Відносно до юридичних осіб, у тому числі й до органів місцевого самоврядування, їх адміністративно-правовий статус у переважній більшості випадків розкривається за допомогою таких елементів, як: функції, завдання, повноваження, гарантії діяльності та юридична відповідальність [8, с. 44].

Також є думка про те, що до структури адміністративно-правового статусу входять такі елементи, як призначення, завдання, функції, повноваження, компетенція, методи й форми діяльності, відповідальність [6, с. 39].

Слушною є позиція А.П. Даниленко, що зміст адміністративно-правового статусу складається з «цільового блоку», «структурно-організаційного блоку» та «компетенційного блоку», тому що саме така структура дозволяє у повному обсязі відобразити всі його особливості. Він зазначає, що цільовий блок має містити мету, завдання, функції та принципи діяльності, структурно-організаційний – порядок створення, реорганізації, ліквідації, організаційна побудова, лінійна та функціональна підпорядкованість, порядок взаємодії та координації, компетенційний – права та обов'язки [9, с. 190].

Маємо погодитися з П.С. Покатаєвим, що немає єдиної позиції у фахівців з адміністративного права щодо питання співвідношення таких елементів правового статусу, як функції, повноваження та компетенція. Але він вважає, що функції є складовою частиною саме компетенції, яку необхідно розглядати у загальному та власному розумінні. Де у загальному розумінні до компетенції належать функції, характеристика місця органу в системі управління, його завдань, суб'єктів відання, кола діяльності, відповідальності. У власному (вузькому) розумінні – це права та обов'язки організації (органу). Тому поняття адміністративно-правовий статус має складатися з таких елементів, як призначення, завдання, функції, конкретні владні повноваження, відповідальність [10, с. 89, 90].

Нами підтримується позиція, що вдалим способом аналізу елементів адміністративно-правового статусу є їх розподіл на три блоки: цільовий, структурно-організаційний та компетенційний з віднесенням мети, завдань та функцій саме до цільового блоку.

Вивчаючи безпосередньо питання адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України слід звернути увагу на те, що існують різні погляди та підходи до його визначення.

На думку І.Ф. Коржа, всебічний аналіз чинного законодавства України дає підстави стверджувати, що Державна прикордонна служба України має декілька правових статусів. Він зазначає, що Державна прикордонна служба України є державною структурою мілітаризованого типу, тобто військовим формуванням. Також він зазначає, що в Україні військове формування може мати декілька правових статусів, які, відповідно до положень Цивільного кодексу України, встановлюються Конституцією та законами України як для юридичних осіб публічного права. Він стверджує, що термін «правоохоронний орган спеціального призначення» є рудиментним і таким, що не відповідає сучасним підходам при здійсненні наукових досліджень в адміністративно-політичній сфері [11, с. 4, 5, 7].

На думку А.М. Притули, виклики часу та прийняття Закону України «Про Національну безпеку України» вимагає переосмислення статусу Державної прикордонної служби України як військового формування спеціального призначення з правоохоронними функціями, оскільки сьогодні відсіч збройної агресії разом з іншими органами і відомствами в складі сектору безпеки і оборони має бути пріоритетним завданням [12, с. 80, 81].

Як вже зазначалося «блокова структура» включає в себе три основних частини – це цільовий, структурно-організаційний та компетенційний блоки.

Цільовий блок, на наш погляд, має містити інформацію про основну мету та призначення, завдання та функції Державної прикордонної служби України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» на Державну прикордонну службу України покладаються завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону

та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні [13].

В даному Законі визначено лише завдання Державної прикордонної служби України, конкретна основна мета її діяльності, що обумовлює її призначення в ньому не закріплюється. Але, в Законі України «Про державний кордон України» визначається, що охорона державного кордону України є невід'ємною складовою загальнодержавної системи захисту державного кордону. Полягає вона у здійсненні Державною прикордонною службою України а також Збройними Силами України відповідно до наданих їм повноважень заходів з метою забезпечення недоторканності державного кордону України. Тобто цим законом забезпечення недоторканності державного кордону України визначається вже метою діяльності Державної прикордонної служби України, а не її завданням. На наш погляд, така невідповідність є перешкодою для розмежування мети та завдань Державної прикордонної служби України.

Враховуючи той факт, що Державна прикордонна служба України є складовою сектору безпеки і оборони України, спрямування діяльності якої визначено законодавством, можна дійти висновку, що діяльність Державної прикордонної служби України спрямована на захист національних інтересів України від загроз.

Тобто, враховуючи викладене, можемо зазначити, що метою діяльності Державної прикордонної служби України є саме захист національних інтересів України від загроз.

Досягнення цієї мети можливе завдяки виконанню зазначеного у Законі України «Про Державну прикордонну службу України» завдання. А, в свою чергу, завдання із забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України виконується за допомогою здійснення Державною прикордонною службою України функцій, визначених Законом України «Про Державну прикордонну службу України», зокрема це: охорона державного кордону України у встановленому законом порядку, забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму; здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України та до тимчасово окупованої території і з неї; охорона суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; ведення розвідувальної, інформаційно-аналітичної та оперативно-розшукової діяльності в інтересах забезпечення захисту державного кордону України згідно із законодавством України; участь у боротьбі з організованою злочинністю та протидія незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів; участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, а також припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій, що порушили порядок перетинання державного кордону України; участь у здійсненні державної охорони місць постійного і тимчасового перебування Президента України та посадових осіб, визначених законодавством України; охорона закордонних дипломатичних установ України; координація діяльності військових формувань та відповідних правоохоронних органів, пов'язаної із захистом державного кордону України, а також діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю при перетинанні державного кордону України [13].

Отже, аналіз нормативних документів дозволив дійти висновку, що наразі мета та завдання Державної прикордонної служби України потребують уточнення та розмежування на законодавчому рівні.

Наступним розглянемо структурно-організаційний блок. В його рамках слід розглядати структуру Державної прикордонної служби України, організацію підпорядкування, нормативний порядок реалізації процедур внутрішньої та зовнішньої роботи та особливості взаємодії.

Розгляд структурно-організаційного блоку адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України, як складової сектору безпеки і оборони, слід розпочати з того, що розділ II Закону України «Про Державну прикордонну службу України» має назву «Загальна структура, чисельність та організація діяльності Державної прикордонної служби України».

Загальна структура та чисельність Державної прикордонної служби України визначається статтею 6 закону, відповідно до якої до цієї структури входять: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, територіальні органи центрального органу виконавчої влади, морська охорона, яка в свою чергу складається із загонів морської охорони, органи охорони державного кордону - прикордонні загони, окремі контрольно-пропускні пункти, авіаційні частини та розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади [13].

Щодо організації та правової регламентації підпорядкування у даній структурі, то, слід зазначити, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону здійснює управління Державною прикордонною службою України, бере участь у розробленні та реалізації загальних принципів правового оформлення і забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

Керівництво Державною прикордонною службою України та діяльністю центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, здійснює Голова Державної прикордонної служби України.

З метою ефективного виконання покладених на Державну прикордонну службу України завдань центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, утворюються територіальні органи – регіональні управління.

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону є Адміністрація Державної прикордонної служби України. Його діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ. До основних завдань цього

органу належить здійснення управління територіальними органами - регіональними управліннями, Морською охороною, органами охорони державного кордону, органами забезпечення, навчальними закладами та науково-дослідними установами. А також координація діяльності військових формувань та відповідних правоохоронних органів, пов'язана із захистом державного кордону та діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю під час перетинання державного кордону, тощо [14].

В контексті організації та реалізації взаємодії на Державну прикордонну службу України покладено функції з ведення розвідувальної, інформаційно-аналітичної та оперативно-розшукової діяльності, протидія незаконній міграції на державному кордоні, участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, а також припинення діяльності незаконних воєнізованих формувань, злочинних організацій, що порушили порядок перетинання державного кордону, тощо [15, с. 48]. Окремо Законом України «Про Державну прикордонну службу України» та Положенням про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України [16] визначається порядок взаємодії органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України. Відповідно до цього положення орган охорони державного кордону, виконуючи покладені на нього завдання, взаємодіє зокрема, із з'єднаннями, військовими частинами (підрозділами) Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших військових формувань, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими органами охорони державного кордону та загонами морської охорони, тощо [16].

Наступний блок елементів адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України – компетенційний. Він охоплює повноваження цього відомства.

В контексті розгляду цього питання, маємо відмітити, що як зазначає А.В. Солонар поняття «повноваження» може розглядатися в різних аспектах: повноваження як сукупність прав та обов'язків; повноваження як складовий елемент компетенції та повноваження як функції [17, с. 5-6]. Проте найбільш поширеною точкою зору, якої дотримуються більшість науковців, та з якою ми погоджуємося є включення у зміст поняття повноваження певних прав та обов'язків.

Як зазначає М.О. Король, повноваження Державної прикордонної служби України виступають підвалиною для визначення її компетенції, оскільки вона діє від імені держави, виконує її функції й наділяється державою визначеним обсягом державної влади для виконання своїх функцій. На його думку основною змістовною складовою компетенції Державної прикордонної служби України є її повноваження, які, в свою чергу, складаються з прав та обов'язків, закріплених в законодавстві. Також, маємо погодитися з тим, що основним і найважливішим елементом правового статусу Державної прикордонної служби України є компетенція, під якою слід розуміти закріплені в законодавстві владні повноваження, якими наділяється Державна прикордонна служба України для виконання поставлених перед нею завдань [18, с. 230, 232].

Розділ IV Закону України «Про Державну прикордонну службу України» присвячено її повноваженням. Стаття 19 закону визначає обов'язки Державної прикордонної служби України, до яких віднесено, зокрема: припинення будь-яких спроб незаконної зміни проходження лінії державного кордону України; припинення у взаємодії з відповідними правоохоронними органами збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні України; участь у взаємодії із Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями у відбитті вторгнення або нападу на територію України збройних сил іншої держави або групи держав; здійснення прикордонного контролю і пропуску в установленому порядку; виявлення причин та умов, що призводять до порушень законодавства про державний кордон України, вжиття в межах своєї компетенції заходів щодо їх усунення; прийняття заяв про визнання осіб біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, у порядку, визначеному законодавством України; прикордонно-представницька робота та участь прикордонних представників у роботі спільних міжнародних комісій з розгляду прикордонних спорів, інцидентів, конфліктів, тощо [13].

Варто відмітити, що права Державної прикордонної служби України закріплено в статті 20 закону. За їх допомогою Державна прикордонна служба України спроможна своїми односторонніми діями (актами) породжувати, змінювати або припиняти конкретні правовідносини в сфері забезпечення прикордонної безпеки України [18, с. 232].

До основних прав Державної прикордонної служби України віднесено, зокрема: розташовувати прикордонні наряди; здійснювати контрольований (під оперативним контролем) пропуск через державний кордон України осіб у пунктах пропуску або поза ними; шляхом опитування осіб з'ясовувати підстави перетинання державного кордону України; відповідно до законодавства приймати рішення щодо надання дозволу на перетинання державного кордону у спрощеному порядку; у випадках та в порядку, передбачених законодавством України, розглядати справи про правопорушення, накладати стягнення або передавати матеріали про правопорушення на розгляд інших уповноважених органів виконавчої влади або судів; здійснювати автоматизований обмін інформацією про транспортні засоби, що перетнули державний кордон України, з територіальними органами Міністерства внутрішніх справ України; здійснювати розвідувальні, контррозвідувальні та оперативно-розшукові заходи згідно із законами України, тощо [13].

Дана стаття містить 47 пунктів, в яких надано перелік прав Державної прикордонної служби України. В частині 2 ст. 20 цього закону зазначається, що у випадках, передбачених законом, посадові та службові особи Державної прикордонної служби України здійснюють також і інші повноваження.

Цим розділом закону також закріплено порядок та підстави застосування фізичної сили, спеціальних засобів, зброї та бойової техніки особовим складом Державної прикордонної служби України та визначено, що

Державна прикордонна служба України має право для виконання покладених на неї завдань залучати до співробітництва на платній та безоплатній основі осіб за їх згодою, а також громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону у порядку, встановленому законами, що регулюють оперативно-розшукову діяльність та участь громадян в охороні державного кордону України.

Висновки. Здійснивши аналіз юридичної літератури та нормативних документів, маємо зазначити, що адміністративно-правовий статус Державної прикордонної служби України, як суб'єкту сектору безпеки та оборони – це сукупність ознак, закріплених нормами адміністративного права, що визначають положення Державної прикордонної служби України у сфері публічного управління, зокрема в системі суб'єктів забезпечення сектору безпеки і оборони

Визначено, що структуру адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України, як суб'єкту сектору безпеки та оборони складають три блоки: цільовий, структурно-організаційний та компетенційний, які в свою чергу містять такі елементи, як мета, завдання, функції, структура Державної прикордонної служби України, організація підпорядкування, нормативний порядок реалізації процедур внутрішньої та зовнішньої роботи, особливості взаємодії з іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин та повноваження Державної прикордонної служби України, що в свою чергу містять в собі права та обов'язки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Про державний кордон України : закон України від 04.11.1991 № 1777-ХІІ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
3. Музичук О.М. Уточнення сутності категорії «правовий статус» суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу. *Форум права*. 2008. № 1. С. 316-321.
4. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / за ред. Киридон А. М. Київ : Енциклопедичне видавництво, 2017. 152 с.
5. Литвин І.І. Сутність поняття правового статусу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 38. № 1. С. 18-21.
6. Шамрай В.О., Вернигора В.В. Адміністративно-правовий статус військових формувань. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 1. С. 37-46.
7. Бортник В.А. Адміністративне право України: навч. посіб. Київ : Персонал, 2012. 222 с.
8. Кириченко Ю.М. Поняття та структура адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 7. Ч. 2. С. 41-47.
9. Даниленко А.П. Поняття та структура адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування: теоретико-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 187-190.
10. Покатаєв П.С. Система та адміністративно-правовий статус суб'єктів відносин у сфері благоустрою населених пунктів. *Держава та регіони*. серія: Право. 2018. № 4 (62). С. 88-93.
11. Корж І.Ф. Державна прикордонна служба України: правовий статус та місце в системі сектору безпеки і оборони. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2017. Випуск 2 URL: [file:///home/ls/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/vnadpcurn_2017_2_3%20\(4\).pdf](file:///home/ls/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/vnadpcurn_2017_2_3%20(4).pdf).
12. Пригула А.М. Державна прикордонна служба України в системі національної безпеки і оборони. *European political and law discours*. 2018. Volume 5. Issue 6. P. 76-81.
13. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>.
14. Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України : постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 533 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-2014-%D0%BF#Text>
15. Галанюк Я.С. Удосконалення механізмів взаємодії Державної прикордонної служби України з органами державної влади та місцевого самоврядування. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. Серія : Державне управління. 2018. Том 29 (68) № 1. С. 47-54.
16. Положенням про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.11.2018 № 971 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1468-18#n15>
17. Солонар А.В. Окремі аспекти розкриття змісту поняття «повноваження». *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 2. С. 253-256.
18. Король М.О. Поняття та сутність компетенції Державної прикордонної служби України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012 № 3. С. 226-234.

REFERENCES:

1. Konstytucja Ukrainy. [Constitution of Ukraine]. (1996, June 28). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy Pro derzhavnyj kordon Ukrainy № 1777-XII. [On the state border of Ukraine № 1777-XII]. (1991, November 04). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text> [in Ukrainian].

3. Muzychuk, O.M. (2008). Utochnennja sutnosti kategoriji «pravovij status» subjekta administratyvno-pravovykh vidnosyn ta jogho elementnogo skladu. [Clarification of the essence of the category "legal status" of the subject of administrative-legal relations and its elemental composition]. *Forum prava*, 1, 316-321 [in Ukrainian].
4. Kyrydon, A. M. (2017). Velyka ukrajinsjka encyklopedija. Tematychnyj rejestr ghasel z naprjamu «Jurydychni nauky». [The Great Ukrainian Encyclopedia. Thematic register of slogans in the field of "Legal Sciences"]. Kyjiv : Encyklopedychnе vydavnytvo [in Ukrainian].
5. Lytvyn, I.I. (2016). Sutnistj ponjattja pravovogo statusu. [The essence of the concept of legal status]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo nacionaljnogo universytetu*, 38, 18-21 [in Ukrainian].
6. Shamraj, V.O., & Vernyghora, V.V. (2016). Administratyvno-pravovij status vijsjkovykh formuvanj. [Administrative and legal status of military formations]. *Zovnishnja torghivlja: ekonomika, finansy, pravo*, 1, 37-46 [in Ukrainian].
7. Bortnyk, V.A. (2012). Administratyvne pravo Ukrainy: navch. posib. [Administrative law of Ukraine: textbook. way]. Kyjiv: Personal [in Ukrainian].
8. Kyrychenko, Ju. M. (2018). Ponjattja ta struktura administratyvno-pravovogo statusu orghaniv miscevogo samovrjaduvannja. [The concept and structure of the administrative and legal status of local governments]. *Jurydychnyj bjuletenj*, 7, 41-47 [in Ukrainian].
9. Danylenko, A.P. (2013). Ponjattja ta struktura administratyvno-pravovogo statusu orghaniv miscevogo samovrjaduvannja: teoretyko-pravovij aspekt. [The concept and structure of the administrative and legal status of local governments: theoretical and legal aspect]. *Pravo i suspiljstvo*, 6, 187-190. [in Ukrainian].
10. Pokatajev, P.S. (2018). Systema ta administratyvno-pravovij status sub'ektiv vidnosyn u sferi blaghoustroju naselenykh punktiv. [The system and administrative and legal status of the subjects of relations in the field of improvement of settlements]. *Derzhava ta rehiony. serija: Pravo*, 4 (62), 88-93. [in Ukrainian].
11. Korzh, I.F. (2017). Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy: pravovij status ta misce v systemi sektoru bezpeky i oborony. [State Border Guard Service of Ukraine: legal status and place in the system of the security and defense sector]. *Visnyk Nacionaljnoji akademiji Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy*, 2 Retrieved from: [file:///home/ls/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/vnadpcurn_2017_2_3%20\(4\).pdf](file:///home/ls/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/vnadpcurn_2017_2_3%20(4).pdf) [in Ukrainian].
12. Prytula, A.M. (2018). Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy v systemi nacionaljnoji bezpeky i oborony. [State Border Guard Service of Ukraine in the system of national security and defense]. *European political and law discours*, 5, 76-81. [in Ukrainian].
13. Zakon Ukrainy Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy № 661-IV. [On the State Border Guard Service of Ukraine: Law of Ukraine № 661-IV]. (2003, April 03). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>. [in Ukrainian].
14. Polozhennja pro Administraciju Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 533. [Regulations on the Administration of the State Border Guard Service of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 533]. (2014, October 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
15. Ghalanjuk, Ja.S. (2018). Udoskonalennja mekhanizmiv vzajemodiji Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy z orghanamy derzhavnoji vlady ta miscevogo samovrjaduvannja. [Improving the mechanisms of interaction of the State Border Guard Service of Ukraine with public authorities and local governments]. *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernadsjkogho. Serija : Derzhavne upravlinnja*, 1., 47-54. [in Ukrainian].
16. Polozhennjam pro orghan okhorony derzhavnogo kordonu Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy № 971. [Regulations on the state border protection body of the State Border Guard Service of Ukraine: order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine № 971]. (2018, November 30). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1468-18#n15> [in Ukrainian].
17. Solonar, A.V. (2014). Okremi aspekty rozkryttja zmistu ponjattja «povnovazhennja». [Some aspects of the disclosure of the meaning of the concept of "authority"]. *Porivnjajno-analitychne pravo*, 2, 253-256. [in Ukrainian].
18. Korolj, M.O. (2012). Ponjattja ta sutnistj kompetenciji Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy. [The concept and essence of the competence of the State Border Guard Service of Ukraine]. *Naukovyj visnyk Ljvivskogo derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, 3, 226-234 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 17.10.2019